

TRANSILVANIA

FŌIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMANĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

NrulŪ 7.

SIBIU, 15 IULIE 1891.

AnulŪ XXII.

RAPORTULŪ DINTRE ȘCOLĂ ȘI CULTURĂ.

Pentru a ne lămuri asupra raportului dintre *școlă* și *cultură*, trebuie să mergemŪ la însăși originea *școlei*. Acēsta pentru cuvēntulŪ, cāci *școla*, fiind o instituȚiune culturală, raportulŪ ei față de *cultură*, trebuie se dateze din momentulŪ cānd s'a înfiinȚatŪ.

E sciutŪ, cā cu cātŪ ōmenii ducŪ o vieȚă mai apropiată de starea naturală, o vieȚă mai patriarcală, cu atātŪ și creșterea copiilorŪ lorŪ este mai simplă și mai ușoră, ast-felŪ de simplă și ușoră, cā părinȚii singuri o pot sevērși în familiă fără nici unŪ ajutorŪ strāinŪ. Cu înaintarea în cultură însă lucrulŪ se schimbă. Prin *cultură* ōmenii se facŪ părtași de multe avantagii, pe cari în starea naturală nici după nume nu le cunoscēŪ; dar în proporȚiune cu acelea li-se măresce și numērulŪ trebuinȚelorŪ, între cari una din cele mai simȚite e fără îndoelă trebuinȚa de a ridica tinerimea celŪ puținŪ la starea de *cultură*, obȚinută în societatea lorŪ. Și ōmenii cu atātŪ mai multŪ simȚŪ necesitatea acēsta, cu cātŪ sŪnt mai înaintaȚi în *cultură*, pentru-cā cu atātŪ li-se face mai învederată distanȚa culturală dintre generaȚiunea bētrānă și cea tineră, și cu atātŪ se convingŪ mai tare, cā *cultura* aceleia nu se mai pōte transpune asupra acesteia în modŪ tradiȚionalŪ, prin familiă numai, ci pentru scopulŪ acesta trebuie să se înfiinȚeze o instituȚiune anume: *școla*.

Școla se pōte privi deci ca născută din necesitatea, ce se simte în societatea ōmenilorŪ cultivaȚi de a se face pentru

educațiunea tinerimei și cu deosebire pentru *instrucțiunea* aceleia mai mult decât se poate face în familie. Originea ei e de a se căuta așa dară în *cultură*. Se poate dice chiar că *școla* e unū productū alū *culturei*. Din cauza acēsta mēsură în care unū poporū simte necesitatea de a avē *școlă*, a fostū și va fi totdeuna considerată că celū mai neînșălătorū barometru alū stării lui culturale. La unū poporū barbarū nici vorbă nu pōte fi de *școlă*, pe când unū poporū și numai în câțva civilisatū nici nu se pōte cugeta fără *școlă*.

Școla însă este unū productū alū *culturei* nu numai în câtū privesce originea, dar și desvoltarea și organisarea ei. În adevēr, aruncându privirea în istoriă, aflamū că n'a fostū nici o formă de guvernū, nu s'a ivitū nici unū sistemū de învățături religioare sēu filosofice și nu s'a petrecutū nici unū progresū pe terenulū sciințelorū, artelorū și alū vietii practice, cari să nu-și fi exercitatū influența sa și asupra *școlēi*. Sē pōte privi decī ca unū adevērū istoricū că după stările conscienței politice și religōse a omenilorū precum și după convicțiunile lorū filosofice și sciințifice s'aū conformatū totdeuna și vederile pedagogice relative la organisarea *școlēi*, scurtū că nouēle idei, de cari aū fostū cuprinse generațiunile în decursulū istoriei n'aū lipsitū de a se validita și în *școlă*, provocândū în ea felurite schimbări și reforme.

Și numai puținū sîmțită s'a făcutū în organizațiunea *școlēi* și influența stărilorū sociale precum și a moravurilorū și vederilorū, în cari unū poporū ore-care a trăitū mai multū orī mai puținū timpū. Decă d. e. în China *caligrafia* a fostū și este și acumū pusă pe o tréptă cu *poesia*, fiind considerată ca una din cele mai sublime arte, apoi aceleia s'a datū și se dă firesce și în *școlă* o împorantă proporțiunată cu valōrea ce i se atribue. La Romanī cari țineaū atāta la viēta publică, *școla* avea să pregătēscă tinerimea mai alesū în direcțiunea acēsta practică. Din cauza acēsta în *școla* lorū se și cultiva cu preferință *oratoria*, fiind considerată ca o artă ce cu deosebire e calificată de a sta în serviciulū sta-

tului, și prin carea li-se făcea și posibilu de a se urca la cele mai înalte oficii și dignități politice. Er' Grecii, ca reprezentanții eminenței ai *culturei umane* în anticitate, au făcutu ca și *școla* loru în generalu să servescă acestui scopu idealu. Apoi câte și câtu de adânci suntu transformările, prin cari *școla* a trecutü în era creștină, transformări, a căroru serie se continuă mereu, mergându paralelu cu cursulu desvoltărei culturale a popórelorü !

Amü merge însă prea departe, decă amü cerca să enumerămü fiä chiar și numai momentele principale din mersulu *culturei*, cari au lăsatü urme neșterse în organizațiunea *școlei*. Scopulu nostru nu a fostü, decâtü de a constata în câtü cu *cultura* alătura *școla* încă trebuie să trecă prin nenumerate faze de desvoltare, suferindü din partea aceleia cele mai decisive ingerențe.

Dar în schimbü *școla* încă 'și are reacțiunea sa față de *cultură*, cu alte cuvinte, ea încă influințeză asupra *culturei*. Raportulu dintre *școlă* și *cultură* este prin urmare unü raportü de reciprocitate, în vîrtutea căruia *școla* pe câtü primesce dela *cultură*, pe atätü 'i și restituie acesteia. De aceea se și póte dice, că *școla* e unü *product* și în același timpü unü *factorü* alü *culturei*, menirea ei fiindü de a servi scopurile culturale ale omenimei. Și avënd în vedere faptulü acesta, ce e de cea mai mare însemnătate pentru progresulu ómenilorü în *cultură*, trebuie firesce să se cëră, ca *școla* să progreseze și ea cu timpulü și să caute a se pune câtü numai se póte în acordü cu acela; căci numai ast-felü se va putea sustîne ca factorü viü alü *culturei* și 'și va puté împlini frumósa misiune de a propaga și spori *cultura* și prin acésta de a contribui la formarea unui viitorü din ce în ce mai fericitü pentru omenime.

Tocmai din cauză, căci *școla* e unulü din factorii cei mai esențiali ai *culturei* viitorului și prin urmare ai sortiü popórelorü, toți cei ce au voitü să'și asigure influență asupra acestora, au căutatü cu totü prețulu să pună mâna pe *școla*

loru. Și cu totu dreptul, de ore-ce istoria a pusă mai pe susu de ori-ce îndoelă adevărul exprimatū prin frasa, că „a cui e *școla* a aceluia e viitorul“. Despre influența, ce *școla* e în stare să exercite asupra vieții private și publice a popórelorū, a datū lumei cele mai împunetőre doveđi cu deosebire istoria *școlelor* Iesuițilorū. Relativū la imensa influență a *școlei* asupra vieții *Tegnér* dice, că „nimicū nu aduce fructe în vietă, ce n'a înmuguritū în *școlă*“. Acesta însă póte să nu fie deplinū esactū de ore-ce pe lângă *școlă*, mai suntu și alți factori, ce influințeză asupra vieții, și *școlei* chiar și din educațiunea tinerimei nu i se vine decâtū o parte, pe când cealaltă remăne în îngrijirea familiei. Cu tóte acestea, în câtū pentru formarea viitorulū, *școla* va fi considerată totdeuna ca o adevărată putere. Ea lucrěză încetū și efectele ei, departe de a se puté evalua prin cifre, pentru unii potū să remănă mai multū timpū chiar neobservate, istoria însă nu lipsesce de a le pune cu timpulū în evidență și pentru cei mai scurtū vėđetőri. Dēcă *școla* la vre-unū poporū în o anumită epocă nu corespunde așteptărilorū, apoi cauza e că ea nu este ce ar trebui și ce arū putea să fiă, dēcă i s'ar fi datū organizațiunea cuviincióasă, dēcă s'ar afla la înălțimea timpulū.

Venindū la pretensiunile, ce se potū ridica față de *școlă*, trebuie să observămū, că pe câtū unele din acelea suntu justificate, pe atătū altele potū să fiă lipsite de ori-ce basă.

Dreptū-aceea se și cere, ca cei-ce suntu chiemați a decide în cestiunea organizațiunei *școlei*, să fie desbrăcați de ori-ce preocupățiunii și în judecata lorū să nu se conducă decâtū de ceea-ce s'a constatatū ca priinciosū pentru progresarea tinerimei în adevărata *cultură*. Erorile aici potū să aibă cele mai funeste urmări; căci precumū cultura veritabilă póte mai multū decâtū ori-care altū factorū din vietă socială să ridice pe unū poporū la înflorire, așa prin o *cultură* eronată acela nu póte fi dusū decâtū la decădintă în privința stărei lui morale și materiale. Pentru a merge așadară pe calea înaintărei, *școla* trebuie să

se păzescă totu așa de bine de a nu fi neaccesibilă pentru reformele reclamate de știința *Pedagogiei* și de necesitățile vieții, ca și de a nu se lăsa să fie împinsă încóce și încolo, asemenea unei năi, bătută de vânturi în toate părțile. În fiecare epocă ea trebuie să caute a valida ce se află bun și sănătos în starea culturală a omenimei, și luându aceea dreptu basă, să purcédă mereu înainte pe calea progresului: ținerea morțișu la ceea-ce s'a stabilitu prin tradițiune și usă, și de altă parte introducerea subită de inovațiuni radicale, suntu extreme, cari mai alesu pe terenul școlarū nu potū să aducă fructe bune.

Ce privesce în deosebī introducerea de reforme în *școlă*, aceea e de doritū să se facă printr'unu procesū de dezvoltare naturală, în care stadiile urméză unulū dintr'altulū, ca cum ar forma o succesiune continuă. E dreptū, că istoria a înregistratū și așa numite „revoluțiuni pedagogice“, cari au făcutū, ca *școla* încă să trecă prin schimbările cele mai radicale. Pe câtū însă acele „revoluțiuni“ au datū impulse pentru dezvoltarea *școlei*, pe atâtū „reacțiunile“, ce de regulă s'au ivitū în urma lorū, au produsū stagnațiuni și une-orī chiar întórcerī la stări învechite, preste cari s'a fostū trecutū. Reforme sănătoșe și pe terenul școlarū se potū face numai decă acelea suntu reclamate de opiniunea publică, seū celū puținū decă acésta e pregătită pentru ele; căci, fără a avea rađimū în acésta, chiar și numai încercări serioșe de a le introduce abia se potū face. Érá după-ce opiniunea publică odată e câștigată pentru acele reforme, urméză că cu ele să fie câtū se póte de bine familiarisați, cei ce suntu chieმაți de a le esecuta, învățatorī. Acestia, în ceea-ce privesce cualificarea lorū culturală pedagogică, au să fiă mai ánteiū ridicati la înălțimea timpului, pentru-că ei fiindū sufletul *școlei*, *școla* numai prin ei se póte ridica.

Unū poporū, carele se află la începutū cu organizarea *școlei* sale, este multū mai accesibilū pentru reforme pe terenul acesta, decum e altulū, a cărui *școlă* are deja unū trecutū mai lungū și prin urmare e legată de tradițiuni vechi;

de ore-ce acestea, cu câtă sîntă mai multe și cu câtă aū mai mulți adepti, cu atătă se și potă validata și opune mai cu efectă inoirilor: dovadă sîntă multe reclamațiuni, ce s'aū făcută în contra așa numitei „Pedagogie de stată“ chiar în patria Pedagogiei, în Germania. Ceea-ce se cere însă dela popórele începătóre, cari nu cunoscă încă asemenea pedeci, este ca ele să scie profita de experiențele popórelorū mai înaintate, și acésta e unū lucru nu tocma ușorū.

Sîntă ómenī cari credū, că instituțiuni desvoltate, cum se află la unū poporū înaintatū, s'ar puté transpune dintr'odată la altū poporū rēmasū îndereptū. Dar acésta e o credință din cele mai deșerte. Ceea-ce se póte împrumuta astfel dela unū poporū la altulū sîntă numai, cadrele, în cari se presentă acele instituțiuni, va să đică numai forme fără conținutū fără viétă. Orī-care instituțiune, prin urmare și șcóla, trebuie să se desvólte în sînulū fiă-cărui poporū prin unū procesū naturalū; acelū procesū însă póte fi multū facilitatū și acceleratū, decă poporulū imitatorū, profitandū de experiențele popórelorū pe cari vrea să le imiteze, se va păzi de rătăcirile acelora. Ceī ce nu sciū să profite astfel de experiențele altora, seū nu ajungū decătū la nesce imitațiuni superficiale, seū se expunū la o mulțime de esperimentări zadarnice și de aberațiuni. Ambe aceste eventualități însă nu potū fi decătū în detrimentulū adevératului progresū.

Ioanū Popescu.

DE UNDE A ÎNTRATŪ POVEȘTEA LUI „ARGHIR“ ÎN LITERATURA MAGHIARĂ.

(Urmare).

Aici avemū o parte din povestea lui Perseus. Acesta încă s'a fălitū la curtea regelui *Polydektēs*, că elū va aduce capulū „*Medusei*“. Regele l'a luatū de scurtū și Perseus a trebuitū se'și înplinescă cuvēntulū. Cum, vom vedea mai tārdu. Deocamdată constatămū, că acésta poveste e compusă

din diferite elemente, partea primă corespunde povestei lui Perseus, partea a doua e, cum vedem, împreună cu povestea lui Bellerophon.

Cum s'a putut efortul acesta încopiere și pentru ce în povestile românesce una și aceeași persoană seversete faptele, cari în mitologie sânt seversite de mai multe persoane, acesta e ușor de înțeles. Numele mitice adese s'au întunecat în decursul vécurilor, ba după cum am vădit, ele au fost înlocuite adese cu nume din creștinism, până ce în fine s'au perdut cu totul într'o depărtare nebulosă. Povestile ca atare însă au rămas în graiul poporului, și acele, cari avu aici-colea asemănări unele cu altele, au fost atribuite unei singure persoane, care a fost creată de popor prin abstracțiune. Acesta persoană e „Fetă frumoasă“, idealul unui voinic, precum *Ileana Cosânțiana* este idealul unei feciore la poporul român.

Acum ne putem explica, de unde provine mulțimea de variante. Acele elemente mitice din povești, sensul și legătura dintre ele, însemnătatea lor primitivă toate aceste au perit în decursul vécurilor din memoria poporului, materialul însă a rămas, moștenindu-se din generațiune în generațiune și dându prilegiu la fel de fel de combinațiuni și variante. Astfel de combinațiuni aflăm deja în anticitate și nu numai de fantasia poporului făcute, ci și de singuraticii poeți. Ce sânt metamorfozele lui Ovidiu alta, decât o colecțiune de povești din mitologia greco-romană, povești cari se refera la prefacerea seî metamorfosarea ómenilor în animale, în pomi, petri, apă, foc, etc. și din cari Ovidiu a cercat se compună în mod poetic un întreg?! Tóte aceste povești au trăit în graiul poporului, ele forma o parte a credinței lui și 'și avu originea în cea mai veche observare a prefacerilor și schimbărilor din natură.

Și astfel vom vedea, că și povestea lui Arghir e compusă din elemente mitice, cari la început nu au stat în nici o legătură unele cu altele și pe cari numai fantasia po-

porului le-a încheșat. Aceste elemente sînt merele de aur, pînii sîu lebedele și în fine motivele cu opincile, căciula și biciul. De unde aș înțarăt aceste în povestea noastră?

Se aușim, ce ne spune mitologia în privința acēșta. Mai întăi despre merele de aur.

La serbarea cununii lui *Zeus* cu *Hera* se șice că totuș Deș și-ar fi aduș darurile lor. *Gaia*, mama pămēntului, a făcutuș se crēșcă pomuluș cu merele de aur, care se află la marginea pămēntului lăngă Okeanos și care e păzituș de cele șapte *Hesperide*.

Cu privire la celelalte motive mitologia ne spune următorele: Cănd *Perseus* în ambișiunea sa a scăpatuș cuvēntuluș, că va aduce capuluș *Medusei*, eluș s'a aruncatū într'o primeșide atătū de mare, încătū fără ajutoruluș *Deiloruș* n'ar fi putut-o scōte la cale. Dreptū aceea *Athene*, patrōna tuturorū eroilorū l'a îndreptatū la nesce *nimfe*, carī aș fostū născute de *Themis* cu *Zeus*. Dela aceste nimfe a primitū *Perseus* cele de lipsă pentru învingerea *Medusei*, și anume: o păreche de păpuci de sburatū, o căciulă sēu unū coifū, ce te făcea nevēșutū, și o traistă de drumū.

Prin acēșta credū că amū aretatū tōte acele elemente, din carī e compusă povestea lui *Arghir*: Mitică e istoria în sine și sîmburele ei l'amū vēșutū în balada mai susū amințită, miticū e numele *Arghir*, adecă *Sōrele*, și *Helena* (*Iana*, *Ileana*) adecă *Luna*, mitice sîntū merele de aur și mitice sînt cele trei motive. După ce astfel amū constatatū *basa*, pe care stă povestea lui *Arghir*, trecemū la obiectuluș nostru, anume: de unde a împrumutatū *Gergei* acēșta poveste?

Se cercetămū mai întăi următoreia întrebare: Respānditu-sa acēșta poveste între Romāni prin traducerea lui *Barac* din unșuresce sēu nu? Dacă se va constata, că nu *Barac* a întroduș-o între Romāni, ei atunci nicī *Gergei* n'a putut-o întroduce, căci povestea lui *Gergei* e una cu a lui *Barac*.

Se presupunemū, că traducerea lui *Barac* a avutū succesul celū mai strălucitū între Romāniș din *Ardēluș*. Dar

atunci ne întrebăm, cum s'a răspândit această poveste între Români din Bucovina, România, Macedonia? Óre Barac se fi sevêrșit această minune?

Maî departe deóre-ce e constatat, că elementul constitutiv al poveștilor românesce îl formeză mitul greco-roman, óre singurã povestea lui Arghir cu conținutul ei mitic să se fi răspândit între Români *dela Unguri*, și încă într'o măsură atât de mare, *incâtă adî ocupă locul de frunte între povestile noastre, ba maî mult, a produs o mulțime de variante? Pentru-ce n'a produs poporul unguresc nici o variantă? Și cum se ne esplicăm, că și variantele conțin elemente mitice, maî ales cum se ne esplicăm, că în această poveste, pe care Români se dice că ară avea o numă dela începutul secolului nostru, cum se esplică dică, că în această poveste întâlnim acele străvechi nume pentru Lună: „Iana“ și „Sândiana“? Se fie óre aici o întemplantare? Vedem că pe calea această dăm de o mulțime de imposibilități.*

Și încă multe alte întrebări, ce trebuie se ni le punem la acest loc, nu se pot esplică odată cu capul, de vom ținea la părerea Ungurilor. Astfel la Barac mireasa lui Arghir e numită „Ileana“. Gergei nu aminteste cu nici un cuvânt numele ei, el o numesce simplu „Dină.“ (tündér leány).

E de mare însemnătate acum, că și la scriitorii unguresci Arghir obvine totdeauna în legătură cu „Ileana“ (Ilona). Astfel cetim în: „*Dedalus temploma*“ de Gyöngyössi: „*Argirus is igy járt Tündér Ilonaval*“¹⁾.

E întrebarea, de unde scie Gyöngyössi, că Arghir e de a se aduce cu Ileana în legătură? *Dela Gergei?* Cu greu! Căci „Arghirus“-ul lui Gergei a apărut 1763 de sub tipar, de o edițiune maî veche *se face numă amintire*. „Dedalus temploma“ însă a apărut 1722. Ce e drept Ótrokocsi vorbesce deja în anul 1693 despre „Argirus“-ul lui Gergei,

¹⁾ Vedi: Gustav Heinrich, op. cit.

dar despre „Ileana“ (Ilona) nu se face nicăiri amintire. Drept aceea isvorulū lui Gyöngyössi trebuie căutatū într'altū locū. Deocamdată mai citămū unū pasagiu din literatura maghiară înainte de a trage vre-o concluziune.

Abrahamū Barcsay (1742—1806) într'o poesie :

„*Egy nagyságos asszonyinak intésére*“ dice între altele :

„Megboesás, jó néném! én, ki *Dáciában*
 „Szűllettem, *Ilona tündér országában,*
 „Ámbár szép oláhnék hordóztak *polyában,*
 „Nem vagyok oly rőgzött *Vénus játékában*“¹⁾.

Cu privire la aceste pasage ne întrebămū acum : e cu putință ca cine-va se numescă Ardélulū „*Ilona tündér országa*“, pe basa poesiei lui Gergei, în care absolutū nu obvine nici cuvântulū „Edély“, nici „Ilona“, dar nici altfelū de cuvântū, din care ai putea trage o astfelū de concluziune? E cu putință ca cineva se numescă mireasa lui Arghir „Ilona“, pe basa poesiei lui Gergei, în care cuvântulū „Ilona“ nu obvine? hotăritū că nu? Unde avemū dar de a căuta isvorulū? Cumva la poporulū Ungurescū, care afară de poesia lui Gergei nu cunősce nimicū despre Arghir²⁾, seū la poporulū Românescū unde acēsta poveste trăesce în o mulțime de variante, și în ale cărui basme fie-care ființă femeieică frumósă pörtă numele de „*Ileana Cosânđiana*“, încâtū acēsta a devenitū unū *tip naționalū!*? Eū credū că Barcsay vorbește destulū de lămuritū : Femei române, care laū purtatū în brațe, i-aū povestitū despre đina „*Ileana*“, și ca Barcsay vorū mai fi fostū mii de Unguri, cari din gura doicelorū române seū pe alte căi, aū auđitū astfelū de povești despre „*Ileana Cosânđiana*“. Și acum pricepemū, pentru ce đice *Ótrokocsi* : „*Nálunk tündér ország alatt rendesen Erdélyt érti.*“³⁾.

Dar acum pricepemū mai alesū, pentru-ce și Baracū în poesia sa întregesce aceea, ce Gergei a întrelasatū. Cetindū

¹⁾ Adecă : Scusăme, drăgă mătușe, eū care m'am născutū în Dacia, în țera Ilenei, cu tóte că m'aū purtatū Romānce frumóse în fașiă, nu sūntū.

²⁾ Veđi : Gustav Heinrich, op. cit. ³⁾ Idem op. cit.

adecă Baracū tectstulū ungurescū, 'și-a adus numaī decătū aminte, cum se află acēsta poveste la Romānī, și astfelū a datū miresei lui, Arghir numele cuvenitū „*Ileana*“. Dacă cu tôte aceste se ține strictū de tectstulū ungurescū, elū își are motivulū seu. Acēsta poveste, ce se află în gura poporului romānū în *prosă*, Baracū a vrutū să o transpună în *versuri și rime*, și spre scopulū acesta tectstulū ungurescū în poesie i-a fostu tocmaī binevoitū, căci *darū* poeticū puținū a avutū Baracū.

Cu tôte aceste elū nu decopiază pe Gergei, și tocmaī în punctele, în care ei se deosebescū unulū de altulū, *cunoscemū isvorulū comunū*, din care amendoi aū scosū. Acēsta sună cam paradocs, o scurtă analiză a poesiei însă va întări cele țise.

Gergei ne spune, că urieșulū arū fi țisū cătră Arghir se aștepte până mâne când vorū veni ținele, aceste vorū putea spune unde se află *ctatea négră*. Ținele vinū — dar nici una nu scie se dee respunsū. În urmă arū fi venitū unū piticū schiōpū, și acesta i-ar fi arētatū drumulū spre *ctatea négră*.

(Va urma).

Georgiū Popū.

PROBLEMA ȘCÓLEI*).

(Fine).

B. Adevērata cultură este *binele*, mēduva, mezulū și stēua culturēi este *moralitatea*. Dēcă șcólele voiescū să fie adevērați apostoli ai culturēi, în linia primă trebuie să cultive binele. O națiune face progrese maī mari, ia unū avēntū maī mare și sē ridică pe o trēptă maī înaltă de cultură, dēcă massa poporului stă pe o trēptă maī înaltă morală. Dreptatea, adevērulū internū, destoinicia și hărnicia înaltă totdeuna unū poporū.

C. Șcóla, ca *insitutū de educațiune*, are efecte și rezultate maī bune, maī bogate, lucră ca o *potență maī înaltă decătū numaī ca o simplă șcólă de învățamētū*; și inteligința, spiritulū și știința nu suferū nici o daună, dēcă șcóla urmăresce scopuri etice; din contră prin cultura morală pri-

*) După D. G. Fröhlich.

mesce ea adevărata sfințire, adevărata valoare. Cultura spirituală a tinerimei încă nu poate fi redusă, nu poate suferi restrângere, fiindcă cetățenii statelor culturale trebuie să fie inteligenți, pentru-ca să nu piară în concurența vieții, în luptă cu atâtea puteri harnice și silitoare, ci să subsiste cu onoare și cu succes.

D. Familia așteptă dela sora sa, dela școlă, ca să-și impună scopuri etice; ea nu voiesce ca din școlă să easă numai omenii înțelepți, ci și omenii buni. Familiile mai bune o pretindă acésta, ear familiile cu scăderi au trebuință, ca școlă să urmărească scopuri etice.

Regresul în viața familiară, creșterea morală defectuoasă a casei, direcțiunea materială ce domnesce astăzi în genere amorțela morală a generațiunii noastre de astăzi pretindă în mod imperativ, ca școlă să nu părădă din vedere scopul moral, misiunea sa morală, ci să o îndeplinească cu fidelitate.

Viața familiară din nefericire nu pretutindenii are influință morală bună. Societatea omenescă, omenimea are însă interesul esențial nu numai pentru singuraticii omenii, ci și pentru sine, ca fiesce-care om să fie educat bine, pentru-că numai puterile bine educate influențază în mod promovător, celelalte influențază în mod conturbător. Unde viața familiară este bună, școlă are să întărească, să amplifice, și să aprofundeze, ear unde viața familiară este putredă și stricată, aici școlă are o problemă dublă de împlinită, are să neutralizeze, încât să se poată influențele stricăcioase, are să câștige locul binelui, și apoi să-l păstreze și cultiveze bine. Copiilor lipsiți de viața familiară școlă are să le fie familie.

Din cele premerse urmăză, că școlile care nu sânt școlile de specialitate, înainte de toate trebuie să urmărească o tendință morală, prin urmare ele au să întocmescă și să desvolute învățământul, disciplina creșterea morală, lucrarea și viața școlară, cu un cuvânt toate întocmirile și toate măsurile astfel, ca în tinerime să se sădească caractere morale, și încât este cu putință să se și desvolute.

O scôlă, care urmăresce acestu scopu și aplică mijlôcele corëspondëtore, o scôlă de forma și cuprinsulu acesta se numesce *scôlă educativă*. De siguru că se află deja multe scôle, care vegheză asupra ținutei bune și cuviinciose a scolariloru în și afară de institutu, — dar numai puține își impună *ca principiu* formarea caracterulu, și acela 'lă și esecută cu strictetă; numai puține își îndrăptă tôte funcțiunile învățatorulu numai în direcțiunea acésta, numai spre vîrtute, așa ca toți și tôte să nisuiască numai spre unu singuru scopu înaltu și să se pună în serviciulu lui, — și cu tôte acestea în genere astfelu aru trebui să fie.

Respândirea și desvoltarea mai departe a scôlei educative trebuie să fie o problemă a pedagogiei, a sciinței despre scôle, trebuie să fie o cestiune de inimă a învățatoriloru și amiciloru scôlei și o sfântă datorință a statulu, a bisericeii și a societății.

Dar *influința educătore binefăcătore* a familieii nu se conturbă ôre prin educațiunea în scôlă și prin scôla educativă, séu celu puțină nu suferă casa părintéscă vre-o scădere în dreptulu de a educa? Noi nu intenționămă nici una din amëndoué, și nici nu ne tememă, că prin întroducerea scôleloru educative s'aru puté întempla așa ceva. Décă amëndoi factoriî sîntu bunî și harnici se întărescū și se aprofundéză, și nici decum nu amă voi să cădemă în greșéla filosofulu Fichte, care ăice: „Despărțiți pe copii de cei adulți, ca de unu gen stricatū, și 'i educați publice pe spesele statulu!“ Și totu astfelu n'amă voi să cădemă în greșéla altorū pedagogi, cari aū propusū cu tótă serioșitatea, ca în loculū educațiunii familiare să se întroducă o educațiune publică națională, unu ce, care este totu atâtū de înversū și de neesecutabilū, dar cu atâtū mai puțină amă voi să prefacemă familia într'o scôlă: *Casa părintéscă va remânea loculū principalū de educațiune, și scôlei i se va impune ca problemă principală cultivarea învățăméntulu educativu*. După cum s'a arătatū mai susū, casa părintéscă este loculū naturalū, unde are să se cultive copilulu, este insitutu de educațiune Dumneșcescū,

și o viață familiară de modelu este totdeauna atmosfera spirituală și morală în care sufletul și caracterul omului ce se află în dezvoltare mai cu seamă în etatea copilăriei și prunciei se dezvoltă mai bine. Familia trebuie să rămână centrul educațiunii copiilor, ei să-i stea însă de-a dreapta cu ajutoru școlă, care reclamă pentru sine o parte însemnată din timpul și puterea tinerimei. Școlă să edifice mai departe pre fundamentul moralu pusu de casa părintescă, și în casu când acestu fundamentu s'arū arăta ici coala defectuosu și cu scăderi, școlă să delătore defectele, să stirpescă buruiana, ce începe a cresce, ca să pôtă cultiva grâu curatū. Amândoué institutele de educațiune școlă și casa părintescă, să nu stea în raportū una cu alta ca stăpânulū cu servitorulū, ci ca întreprindătorulū unei lucrări, ca architectulū cu proprietarulū; ei trebuie să stea în armonie unii cu alții și să-și întindă mână de ajutorū, ca să pôtă esecuta construcția, ei trebuie să încheie unii cu alții o alianță ofensivă defensivă. *D. F.*

Michailū Cogălniceanū.

Marele bărbatū de statū și ilustrulū istoricū românū, *Michailū Cogălniceanū* nu mai este între cei vii. Mórtea lui este o pierdere din cele mai ireparabile. *Cogălniceanū* se născu la anulū 1806 în Moldova și trecu din viață la 4 Iuniū a. c. Elū debută pe cariera învățământului, ocupându la Iași prima catedră de istoriă națională, creată pe timpulū organizării școlilorū sub domnia principelui Ioanū Sturdza. După refutórcerea sa în patriă din călétoria, ce o întreprinse la 1833 prin *Germania* și *Francia* în scopulū de a aduna materialū pentru istoria „Valachiei și a Moldovei“, elū fundă cu *C. Negruzi* și *Alexandri* revista „Dacia literară“, contribui la întemeierea teatrului naționalū, publică sub titlulū „Archiva românescă“ o colecțiune de documente istorice și sub titlulū „Letopisițe“ o colecție de cronice românesce (3 vol. Iași 1845—52, edit., II. Bucuresci 1872). Împreună cu I. Ghica și V. Alexandri scóse diarulū „Progresulū“, érá cu Hurmuzachi și A. Panū întemeiă organulū „Stéua Dunării“.

„Voința națională“ aprețindū meritele acestui bărbatū însemnatū, pe lângă analisarea faptelorū sale, pe terenulū politicū, carī i-au asiguratū unū locū în istoria patriei sale între cei mai distinși bărbați de statū, scrie între alte următoarele :

„Unū literatū, unū profesorū însemnatū, unū scriitorū, care a ridicatū unū monumentū istoriei naționale, unū mare omū de statū a muritū ; dar acestū omū era așa de mare, încatū în fața mormentulū lui te întrebī, dacă geniulū lui n'a influențatū în modū hotăritorū asupra destinclorū țerii sale, și-ți dīci : Dacă Cogălnicēnū nu trăia, se făcea óre unirea principatelorū ?

„Voința luminată a acestui omū a realizatū inspirațiunile geniulū seu. De tinerū încă, începēndū a studia istoria țerii sale, a Moldovei de atunci, a găsitū că patria română era mai întinsă decâtū credēū fie-care din aceia, care vorbiaū românesce și trăiaū în câte una din bucățile acestei patrii. Acolo, în acele pagine ale istoriei, a găsitū visele mărețe de unire ale lui Stefanū și Mihaiū, și aceste vise au făcutū să vibreze cu tărie córdele inimii sale entusiaste și patriotice.

„Dela înălțimea tribunei de profesorū reversă în inimele tinere ale studenților universitari admirațiunea faptelorū gloriose ale strămoșilorū noștri și speranțele unū viitorū strălucitū. Propaganda iubirii și măririi țerii sale o făcea în fie-care dī și în fie-care minutū ; când nu era pe catedră, lua condeiulū în mână și, ca dīaristū seū ca publicistū, împărtășia credințele sale în unirea țerilorū surori și tăria în credința sa o comunica și celorlalți, formândū astfelū o falangă întregă de entusiaști, falangă, care a devenitū în urmă legiune“.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 188/1891.

Procesū verbalū

alū comitetulū Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū, luatū în ședința dela 20 Iunie n. 1891.

Președinte: G. Barițiū. Membrii prezenți: Dr. Il. Pușcariū, vice-preș., P. Cosma, I. St. Șuluțiū, I. Crețu, Z. Boiū, I. V. Russu, I. Popescu, Ioanū Hannia, I. G. Popū, G. Candrea cassarū. Nicolaū Toganū, bibliotecarū.

Secretarū: Dr. I. Crișianū.

Nr. 83. Presidiulū raportēză, că directorulū fostulū despărțemētū XVI (Bistrița), dlū Alexandru Silași, impededatū pōte prin

starea sănătății, n'a satisfăcut încă nici până ađi însărcinării primate, de a pune la cale reorganizarea despărțământului, cu totu ursoriulă ce i s'a datu.

— Fostulă directorulă ală despărțământului Bistriței, dlă A. Silași, se absolvă dela sarcina, ce ı sa impusă prin hărtia acestui comitetulă de sub Nr. 245—890 și cu conducerea lucrăriloră pentru reorganizarea despărțământului se încrede dlă Gabrielulă Mană, avocatulă în Bistrița.

Nr. 84. George Vătășanulă, studentulă de clasa VIII gimnasială în Brașovulă și stipendiatulă ală Asociațiunii transilvane, fıși justifică sporiulă făcutulă în studiilă în decursulă semestrului II ală anului scol. curentulă și se rógă a i se anticipa și rata din urmă din stipendiulă sėu, avėndulă cu ocasiunea depunerii examenului de maturitate mai multe lipse. (Ex. Nr. 164/1891).

— Sporiulă eminentulă în studiilă ală stipendistului G. Vătășanulă servesce spre șciință, încuviințandu-se cu o cale și cererea referitore la estradarea ratei din urmă din stipendiulă.

Nr. 85. Secretarulă II. raporteză, că terminăndulă studiile gimnasiale G. Vătășanulă, știpendiulă lui de 40 fl. din fundațiunea „Rfurėnulă“ devine vacantulă cu începerea anului scolarulă 1891/2.

— Spre șciință. Pentru conferirea de nou a stipendiului amințitulă să se escrie la timpulă seu concursulă.

Nr. 86. Dlă profesorulă Michailulă Strejanulă din Craiova trimite pentru biblioteca Asociațiunii și a despărțăminteloră prin membrulă comitetului I. St. Șuluțiu 20 exemplare din broșura sa „Începutulă renașcerii naționale prin scolilă“ sau despre episcopulă Petru Paululă Aronulă“. (Ex. Nr. 166/8191).*

— Cu mulțumită spre șciință.

Nr. 87. Direcțiunea despărțământului 17 (Dejulă) ală Asociațiunii transilvane prin hărtia dto 31 Maiulă a. c. Nr. 5 subșterne spre revisuire protocolulă subcomitetului respectivulă dela 31 Maiulă a. c.

Din protocolulă subșternutulă se vede:

a) că subcomitetulă a substituitulă în modulă interimalulă pe dlă Dr. G. Triponulă, care s'a strămutatulă cu locuința din Dejulă în Bistrița, în oficiulă de cassarulă ală despărțământului prin dlă Floreanulă Hatoșulă;

b) s'a luatulă inițiativa, ca despărțământulă să fie reprezentatulă la proxima adunare generală a Asociațiunii;

c) proxima adunare generală a despărțământului se va ține la 6 Iulie a. c. în Dejulă;

d) s'a decisă, ca banii meniți pentru sporirea bibliotecii despărțământului să se depună la banca Someșana ;

e) Dlă Dr. Mihali a dotat o tecă corėspondetőre pentru bibliotecă despărțământului. (Ex. Nr. 168/1891).

— Cuprinsul protocolului subșternută servește spre sciință.

Nr. 88. Învețătorea dela școla Asociațiunii, d-șora Eugenia Trifă, se rógă a i se permite să locuescă anul școlară viitoră afară de internatulă școlei și a i se asemna competențele pentru viptă, cuartiră și servițiu în bană, motivându-și rugarea cu starea sănătății sdruncinată în urma morbului greu, de care a suferită érna trecută. Locuirea afară de internată 'i s'a recomandată d-șorei E. Trifă de cătră mediculă Dn. Dr. Bielz, după cum se arată în testimoniulă alăturată la actă. (Ex. Nr. 169/1891).

— Pe basa prescrișeloră „Regulamantulă internă“ ală școlei Asociațiunii (§ 5. lit. l. m). nu se pôte permite nici unei învețătore să locuescă afară de internatulă școlei. Dacă însă d-șora Eugenia Trifă și după espirarea feriilor de vară, care timpă 'lă va puté folosi neconturbată pentru deplina restaurare a sănătății sale, va stărui pe lângă cererea, de a-i se concede locuirea afară de internată, comitetulă va reveni asupra cestiunii.

Nr. 89. Dlă Partenie Cosma, directorulă institutuluiă „Albina“ și membru ală comitetuluiă, prin hârtia dto 11 Iuniă a. c., vestese comitetuluiă, că dlă Dr. Aurelă Mană, notară publică reg. în Oravița, care a petrecută în Sibiiă mai multe țile și a cercetată între altele și școla Asociațiunii, satisfăcută de cele ce le-a vēđută la acestă institută, s'a oferită a contribui, până când va fi în viață, pe fiecare anulă cu suma de 200 fl. v. a. la susținerea școlei, care sumă până când va cere trebuința, să se distribue ca ajutóre de 50, 100 sau 200 fl. v. a. între eleve internate de părinți mai lipsiți sau cu familie mai numerosă, érá cândă astfelă de ajutóre nu voră mai fi necesare, suma donată să se întrebuinteze spre alte scopuri ale școlei; donatorulă nu-și rezervă nici ună dreptă; banii voră întra la cassa Asociațiunii în fie-care anulă deodată înainte de 1 Septembrie. (Ex. Nr. 175/1891).

— Comitetulă i-a cu plăcere actă de cele împărțesite de dlă P. Cosma și mulțumese dlui Dr. Aurelă Mană pentru marinosulă dară, ce 'l-a făcută școlei Asociațiunii, avéndă a se notifica acestă faptă și proximeiă adunări generale.

Ce privește întrebuintarea sumei, comitetulă va ține contă de dorința, esprimată de donatoră și va ajutora din ea deocamdată eleve interniste de părinți mai lipsiți.

Nr. 90. În legătură cu cele cuprinse la punctul precedent se hotărește:

— Din suma de 200 fl. v. a., donată de dl. Dr. Aurel Maniș pentru anul școlar 1891/2, se creează 4 ajutoare de câte 50 fl. menite pentru eleve, care vor fi adăpostite în internatul împreună cu școala Asociațiunii.

Pentru conferirea acestor 4 ajutoare precum și a celor 10 ajutoare tot de câte 50 fl. cu aceeași mențiune, create din suma de 500 fl. donată de institutul de credit și economii „Albina” din Sibiu, (vezi concluderea d-ta 27 Aprilie a. c. Nr. prot. 63) se scrie concurs.

Nr. 91. În legătură cu raportul d-ta 10 Iunie a. c. Nr. 75 al direcțiunii dela școala Asociațiunii se decide: (Ex. Nr. 178/1891).

a) după-ce unul din posturile de învățător dela școala Asociațiunii, și anumit post, pe care l-a ocupat în anul școl. 1890/1 dl. Dr. P. Spanu, a fost îndeplinit, conform rezoluțiunii ministeriale, numai în mod provizoriu, pe un an, acest post se declară vacant cu începerea anului școlar 1891/2 și pentru îndeplinirea lui se scrie concurs.

b) Luând cu regret act despre repausarea fostului medic de casă al internatului Asociațiunii, Dr. I. Moga, postul acesta se declară vacant cu începerea anului școl. 1891/2 și presidiul se însărcinează a face la timpul său propuneri pentru îndeplinirea lui.

c) Dl. Dr. Süßmann, care în substituirea dl. Dr. I. Moga a provădit și continuă a provădi cu zel și sîrguință postul de medic de casă la internat, comitetul îl exprimă mulțămirea sale.

d) După-ce concluderea acestui comitet d-ta 24 Iulie 1890 Nr. prot. 72 referitor la ridicarea din postul de guvernantă a d-șorei Maria Gerick, na fost revocat prin hotărârile ulterioare ale comitetului privitoare la acest obiect, ci a fost ținut numai în suspens; direcțiunea școlii se provădi a comunica d-șorei M. Gerick, că conform suscitată concludere, postul d-șorei cu finea anului școlar curent 1890/1 se declară vacant, ér d-șora este dimisă îndată cu finea anului școlar.

Pentru îndeplinirea postului de guvernantă la internatul Asociațiunii se scrie concurs.

Nr. 92. La propunerea direcțiunii dela școala Asociațiunii cuprinsă în raportul aceleia de d-ta 14 Iunie a. c. Nr. 78 se hotărește: (Ex. Nr. 179/1891).

— Arătându-se necorespunzător sistemul, după care au fost construite latrinele dela edificiul școlii Asociațiunii, acele se vor

construi în decursul ferierilor de vară după aşanumitul „sistemă de Heidelberga” cu vase transportabile.

Cu esecutarea acestui conelusă se încrede cassarulă Asociaţiunii, dlă G. Candrea.

Nr. 93. Direcţiunea despărţemântului XXVII (Cohalmă) subşterne prin hârtia dto 1/13 Iunie a. c. Nr. 2 spre`revisiune protocolulă subcomitetului respectivă dela 12 Iunie (31 Maiă) a. c.

Din protocolulă subşternută se vede :

a) că adunarea generală a despărţemântului se va ţine la 11 Iulie (29 Iunie) a. c. în Cohalmă după programa, ce se va publica ;

b) că se voră forma agenturile provădute în regulamântulă. (Ex. Nr. 181/1891).

— Cuprinsulă protocolului subşternută servesce spre ştiinţă.

Nr. 94. Înveţăcelulă de croitorie George Marcu presentă documentele, ce i s'au cerută prin conelusulă dto 27 Aprilie a. c. Nr. prot. 55 (alinea din urmă) şi dela care s'a condiţionată estradarea ajutorului de 25 fl. ce i s'a conferită. (Ex. Nr. 183/1891).

— Fiindă actele în ordine, tinerului George Marcu, înveţăcelă de croitoriă în Braşovă, i se eliberăză stipendiulă de 25 fl. v. a., ce i s'a votată.

Nr. 95. D-şora Cornelia Cicciă din Sighişora cere ună postă de guvernantă la internatulă Asociaţiunii. (Ex. Nr. 184/1891).

Petenta se îndrumă la concursulă, ce se va publica în înţelesulă conelusului de sub Nr. 91 lit. d) ală acestui protocolă.

Nr. 96. În conformitate cu conelusulă comitetului dto 27 Ariplie a. c. Nr. prot. 64 cassarulă Asociaţiunii, dlă Gherasimă Candrea, presentă ună preliminară în suma de 161 fl. 40 cr. relativă la reparaturile, ce sântă a se întroduce în cuartirulă din casele Asociaţiunii strada Morii Nr. 8., pe care 'lă a ţinută dlă profesoră I. Popescu, arătândă, că chiriaşii noi insistă pe lângă aceea, de a li se pune la dispoziţiune o culină de spălată rufe şi soprone pentru lemne. (Ex. Nr. 189/1891).

— Preliminarulă presentată se adoptă şi cassarulă Asociaţiunei se însărcineză a dispune cele de lipsă pentru esecutarea reparaturiloră.

Ce privesce culina de spălată rufe, precum şi sopronele pentru lemne cassarulă Asociaţiunii va presenta la timpulă seu şi pentru acestea ună preliminară.

Nr. 97. Pentru fondul „întru amintirea morților“ au mai intrat:

1. Dela „Reuniunea femeilor române din Sibiiu“ în locul unei cununii pe sicriul repositatei d-ne Anna Ghibu 22 fl.

În locul unei cununii pe sicriul repositatului Romul P. Cosma:

2. Dela familia Dr. I. Moga 5 fl

3. „ dlă A. Cimponeră jude la tabla reg. în pens., 5 fl.

4. „ dlă Dr. Nicolaă Vecerdea 5 fl.

5. „ dlă Nicolaă Ivană redactoră 5 fl.

6. „ dlă Dr. Remusă Roșca secret. consist., 3 fl.,

7. „ dlă Nican. Frateșu protosincelă și ases. consist., 5 fl.

8. „ d-șora H. Petrașcu directora 5 fl.

9. „ Ecselenția Sa Archiepiscopulă și Metropolitulă Mironă Romanulă 15 fl.

10. dela dlă I. Petrică protopopă în Brașovă 5 fl.

11. „ dlă A. Păcurară protopopă în Ilia 5 fl.

În locul unei cununii pe sicriul repositatului Dr. I. Moga.

12. Dela familia Moga din Săsciori 30 fl.

13. „ dlă A. Cimponeră 5 fl.

14. „ „ I. Popescu profesoră 5 fl.

15. „ „ Dr. N. Vecerdea 5 fl.

16. „ d-șora H. Petrașcu 5 fl.

17. „ dlă I. G. Popă avocată 10 fl.

18. „ funcționarii institutului „Albina“ în Sibiiu 15 fl.

În locul unei cununii pe sicriul repositatului Romul Parteniă Cosma și Dr. I. Moga:

19. dela dlă Leontină Simonescu 5 fl.

20. „ „ I. St. Șuluțiu 10 fl.

— Spre știință.

Nr. 98. La propunerea secretarului II ală Asociațiunii se hotărește:

Tinerulă Nicolaă Vătășană, teologă în Sibiiu, i se asemnăă la casa Asociațiunii o remunerațiune de 10 fl. pentru serviciile ce le-a prestată în cancelaria Asociațiunii în timpulă câtă a fostă bolnavă cancelistulă Asociațiunii.

Nr. 99. Au mai intrat la comitetă taxe dela membrii:

Porcius Floriană, în Rodna-veche, 5 fl. pro 1891; Samarghițan Petru, Cucerdea rom. 5 fl. pro 1891; Morariu Mihailă, Cucerdea-română, 1 fl.; Lupu Popă Michailă, în Galfalău 1 fl.; Lupu Popă

Beniamin, în Galfalău 1 fl.; Sabbas Borha, în Ilia 5 fl. pro 1890; Romul Petricu, în Sibiiu 5 fl. pro 1891.

Dela membrii din despărțământul Mediaș 63 fl.; Ianza Iuonă în Hațeg 5 fl. pro 1891; Popă Aurel Bota în Grădiște 10 fl. pro 1890 și 1891; Popoviciu Bucur în Hațeg 5 fl. pro 1891; Serafin Alexandru în Hațeg 5 fl. pro 1890; Trimbițoiu Nicolău în Grădiște 5 fl. pro 1890; Paul Oltenu în Hațeg 6 fl. pro 1891.

— Spre știință.

Sibiiu, d. u. s.

G. Barițiu m. p.,
președinte.

Dr. I. Crișianu m. p.,
secretar II.

Verificarea acestui proces verbal se încrede d-lor: Partenie Cosma, Iosif St. Șuluțu, Ioan Crețu.

S'a cetit și verificat. Sibiiu, în 24 Iunie n. 1891.

Ios. St. Șuluțu m. p.

P. Cosma m. p.

Ioan Crețu m. p.

Nr. 215/1891.

Proces verbal

al comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în ședința dela 4 Iulie n. 1891.

Președinte: G. Barițiu. Membrii prezenți: Dr. I. Pușcariu, vice-preș., Partenie Cosma, I. Hannia, I. V. Russu, I. Popescu, Z. Boiu, I. G. Popu.

Secretar: Dr. I. Crișianu.

Nr. 100. Direcțiunea despărțământului VII. (Hațeg) al Asociațiunii transilvane prin hârtia dto 8 Iunie a. e. subșterne spre revisuire protocolul adunării generale a despărțământului dela 7 Mai a. e., proiectul de budget pro 1891 și suma de 36 fl. v. a. taxe intrate dela membri din despărțământ.

Din protocolul subșternut se vede:

a) că s'a anunțat cu aclamațiune ca concludu, că terminul pentru adunarea generală a Asociațiunii, proiectată a se ține anul acesta în Hațeg, să fie zilele de 16, 17 și 18 August n.

b) că primindu abdicarea dela oficiul de casar al despărțământului, a dlui Alexandru Serafinu, subcomitetul a încredințat acestu oficiu d-lui Ștefan Șelar;

c) că adunarea a promisă din parte-și totu concursul posibil pentru buna reușită a expozițiunii de lucruri de mână femeescă, ce se va arangia cu ocasiunea adunării generale a Asociațiunii;

d) că alegerea comisiunilor pentru arangiarea festivităților cu ocasiunea adunării generale a Asociațiunii se lasă la dispozițiunea locuitorilor din Hațegă;

e) că adunarea generală proximă pro 1892 a despărțământului se va ține în Grădișce;

f) că s'a stabilită budgetul pro 1891, preliminându-se cșitele cu 15 fl. v. a., în scopu de a se procura unu sigilă pe sēma despărțământului apoi cărți de școlă pentru a se distribui între elevii sēraci.

În legătură se presentă hârtia aceleași direcțiunii dto 27 Iunie n. a. c., în care, cu provocare la concludulă adunării generale a locuitorilor din Hațegă dela 26 Iunie a. c. precumă și la obiecțiunile, ce s'au făcutu din partea presidiului Asociațiunii contra terminulă fixatū pe zilele de 16, 17 și 18 Augustū a. c. pentru adunarea generală a Asociațiunii, stărue pe lângă acestū terminū, motivându stăruintă acēsta cu publicitatea și pregătirile deja făcute cu tērgulū, ce se începe în 18 Augustū în Hațegă, preste totū cu împregiurările locale, care nu ertă, ca adunarea generală a Asociațiunii să se pōtă ține cu succesulă doritū nicī înainte nicī după terminulă fixatū în adunarea generală a despărțământului dela 7 Maiū a. c. (Ex. Nr. 172 și 199/1891).

— Se adeveresce primirea sumei de 36 fl. v. a., care sumă s'a transpusū la cassa Asociațiunii spre contare în regulă.

Ce privesce terminulū de 16, 17 și 18 Augustū n. a. c. proiectatū pentru ținerea adunării generale a Asociațiunii, deși comitetul arū fi doritū, ca acela să fiă înlocuitū prin altulū mai potrivitū, totuși, avēndū în vedere motivele aduse de onoratulū publicū din Hațegă, se adōptă, și biroulū primesce însărcinarea a face pregătirile necesare în sensulū statutelorū

Celelalte părți ale protocolului subșternutū servescū spre sciință.

Nr. 101. Se presentă raportulū advocatului Basiliū P. de Harșanū privitorū la lāsământulū luī Avramū și Ioanū Iancu din Vidra superiōră, cerutū prin concludulū comitetului dto 27 Aprilie a. c. Nr. 134.

În raportū se arată, că în ambe cauzele s'au țnutū pertractările pentru rectificarea protocolorū cărțilorū funduare, nu s'au adusū însă și sentența judecătōrescā; că realitățile din lāsământulū fericitulū Avramū Iancu sūntū date în arēndă și pe anulū acesta

(dela 5 Maiu 1891 până la 5 Maiu 1892) preotulu Ioaă Iancu pentru suma de 100 fl. la anu, conformu contractulu, ce se subșterne spre aprobare.

În legătură avocatulu, dlă B. P. de Harșianu, își dă părerea cu privire la concludulu acestu comitetu dela 27 Aprilie a. c. Nr. prot. 65 referitoru la vinderea realităților lăsămintelor după fericiti Avramu și Ioaă Iancu. (Ex. Nr. 187/1891).

— Raportulu dlui avocată Basiliu P. Harșană în ce privesce pașii întreprinși pentru rectificarea cărților funduare servesece spre știință. Contractulu subșternutu deși dlă avocată B. P. de Harșianu nu a fostă autorisată a-lă încheia pe anulă 1891/1892, se aprobă mai alesă și în vederea, că arênda s'a începută deja, érá dlă adv. Bas. P. de Harșianu să fiă provocată a subșterne la comitetu sumele ce le-a încassată din arênda după realitățile din lăsămêntulu fericitulu Avramu Iancu în timpulă decând a luată d-sa în mână administrarea aceloră realități și până ađi; câtă pentru viitoră să se facă pașii de lipsă, ca arênda să între deadreptulu la comitetu. Ce privesce părerea dlui avocată B. P. de Harșană referitoare la vinderea realităților de sub întrebare, comitetulu va reveni asupra ei, cândă se va pronunța în meritulu causei.

Nr. 102. Se presentă hârtia dlui Ludovică Simonu dto 19 Iunie a. c. în causa constituirii nouînființatulu despărțemêntu XV. (Mociu) ală Asociațiunii transilvane. (Ex. Nr. 192/1891).

— Cu provocare la hârtia presentată a dlui Ludovică Simonu și la concludulu acestu comitetu din 30 Maiu a. c. Nr. prot. 77, cu conducerea mai departe a lucrărilor pentru constituirea despărțemêntulu XV. (Mociu) ală Asociațiunii transilvane se încrede dlă protopopă Ioaă Moldovană din Cătina.

Nr. 103. Dlă Alexandru Bohățelă, căpitană supr. în pens. prin hârtia dto 25 Iunie n. a. c. încunoscințeză comitetulu, că fericitulu Ladislaă Vajda, fostă secretară ministerială în pens., în testamentulu seă din 7 Ianuarie a. c. a lăsată Asociațiunii transilvane, în favorulă fondulu școlăi ei de fete, suma de 200 fl. v. a. cu dorința, ca și dênsulă să fiă socotită între membrii fundatoră ai acesteă reuniuni. Suma testată precumă și o copiă a testamentulu se voră transpune la timpulă seă comitetulu. (Exh. Numêrulă 194/1891).

— Spre știință. Pronunțarea în meritulu afacerii va urma după întrarea sumei testate și a unui extrasă seă a unei copiă a testamentulu.

Nr. 104. Direcțiunea școlii civile de fete a Asociațiunii transilvane prin hârtia dto 30 Iunie a. c. Nr. 81 subșterne spre revizuire protocolul conferinței corpului didactic dela numita școală, luat la 29 Iunie a. c.

Din protocolul se vede, că atât examenele publice, la care a asistat și dl inspector de școle al comitatului Sibiiului declarându-se deplin mulțumit cu rezultatele acelor'a, cât și încheierea anului s'au efectuat în conformitate cu programul stabilit.

La punctul prot. 55 conferința propune, ca, încât vor fi ierta mijlocele materiale, comitetul să institue în viitor și un învățător suplent la școală. (Ex. Nr. 202/1891).

— Cuprinsul protocolului subșternut servește spre știință cu aceea, că în ce privește propunerea relativă la instituirea unui învățător suplent pe viitor, aceea se ține în suspens până la încheierea socotelor școlii pro 1890/91 și la stabilirea bugetului aceleia pro 1891/2.

Nr. 105. Direcțiunea despărțământului VII. (Hațeg) prin hârtia dto 29 Iunie a. c. subșterne spre revizuire protocolul subcomitetului respectiv din ședința dela 29 Iunie a. c.

Din protocolul subșternut se vede:

a) că subcomitetul și-a exprimat condolențele sale pentru înțetarea din viață a fostului său director, a fericitului protopop Ioan Rațiu;

b) că conducerea provizoriă a despărțământului se încredă dlui vicariu Ioan Ianza;

c) că în scopul de a se îndeplini oficiul de director al despărțământului să va ține o adunare generală extraordinară în Hațeg la 13 Iulie a. c. (Ex. Nr. 203/1891).

— Cuprinsul protocolului subșternut servește spre știință cu aceea, că și acest comitet își exprimă condolența sa față cu pierderea meritosului director al despărțământului VII (Hațeg), al Asociațiunii transilvane, a dlui protopop Ioan Rațiu.

Nr. 106. Direcțiunea despărțământului XXXII (D.-Sân-Martin) al Asociațiunii transilvane prin hârtia dto 29 Iunie a. c. subșterne spre revizuire protocolul subcomitetului respectiv din ședința dela 14 Iunie a. c.

Din protocolul subșternut se vede:

a) că s'au luat măsurile de lipsă pentru încassarea taxelor restante;

b) că adunarea generală a despărțământului se va ținea în Cetate-de-baltă la 2 Augustă a. c.

c) că s'a fixat și programul pentru numita adunare. (Ex. Numărul 204/1891).

— Cuprinsul protocolului subșternut servește spre știință.

Nr. 107. Direcțiunea despărțământului XVII (Dej) al Asociațiunii transilvane prin hârtia dto 30 Iunie a. c. Nr. 22 subșterne spre revisuire protocolul subcomitetului respectiv dela 30 Iunie a. c. dimpreună cu o consemnare a comunelor, care constituie despărțământul.

Din protocolul subșternut se vede:

a) că la subcomitetul aș intrat petițiunii dela învățacei dela meserii pentru ajutoare; asupra acestor petițiunii subcomitetul va reveni după adunarea generală proximă a despărțământului;

b) că d-nii Dr. Mihali, P. Mureșanu, Florian Hatoș și I. Velle aș donat mai multe cărți pe sēma bibliotecii despărțământului;

c) s'a stabilit raportul subcomitetului cătră adunarea generală;

d) s'a prezentat un proiect de statute pentru bibliotecă și altul pentru procurarea de cărți, care ambele s'aș transpus spre studiere unei comisiuni. (Ex. Nr. 208/1891).

— Cuprinsul protocolului subșternut servește spre știință.

Nr. 108. Cererea învățăcelului de făuriă din Cluj, Clemente Candale, pentru liberarea stipendiului ce i sa votat (Ex. Numărul 209/1891).

— Se încuviințază.

Nr. 109. Direcțiunea despărțământului nou înființată X. (Brad) al Asociațiunii transilvane prin hârtia dto 17 Iunie a. c. Nr. 1 subșterne spre revisuire protocolul adunării constituante dela 23 Mai n. a. c. și protocolul subcomitetului respectiv de același dat și în fine suma de 37 fl. 25 cr. v. a. taxe intrate dela membri.

În hârtia direcțiunii se cere:

a) ca adunarea constituantă să se privescă ca adunarea generală a despărțământului pro 1891;

b) ca să se încuviințeze reținerea pentru trebuințele despărțământului a sumei de 7 fl. v. a. intrate din taxe dela membri ajutători;

c) ca să li se trimită de aici o consemnare a membrilor vechi din acel despărțământ.

Din protocolul adunării se vede :

a) adunarea a fost conchemată și deschisă de dl protopop Vasile Damianu, care a fost încredințat cu afacerea din parte acestui comitetu ;

b) că s'au înscris 3 membri ordinari noi și 7 membri ajutători, 6 membri vechi și-au achitat taxele restante, și că a încurs suma de 44 fl. 25 cr. ;

c) că urmându la ordine constituirea, s'au alesu :

1. directoru: dl Vasile Damianu ; 2. membri în subcomitetu : dnl George Părău, Teodoru Popu, Constantin Costinu, Stefanu Albu, Ioanu Ghermanu și Ioanu Rusu.

d) că adunarea proxima se va ține în Bradu ;

e) alegerea a doi membri, cari să reprezente despărțemintulu la adunarea generală a Asociațiunii în Hațegu, se încrede subcomitetulu.

f) propunerea de a se trimitte pe spesele despărțemintulu 2 învățatori la Hațegu, ca să studieze expozițiunea, ce se va arangia cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunii, nu a fost spriginită ;

g) că se reține pentru trebuințele despărțemintulu suma de 7 fl. v. a. intrată din taxele dela membrii ajutători.

Din protocolul subcomitetulu se vede, că s'a constituitu subcomitetulu alegându-se :

1. cassaru: dl G. Părău ; 2. controloru: dl St. Albu și 3. actuaru: dl C. Costinu. (Ex. Nr. 212/1891).

— Se adeverece primirea sumei de 37 fl. 25 cr. v. a., care suma s'a transpusu la cassă, spre contare în regulă. Reținerea sumei de 7 fl. v. a. pentru trebuințele despărțemintulu se încuviințeză precum și cererea relativu la consemnarea membrilor vechi din despărțemintu. Membrii noi voru primi diploma îndată ce voru fi obținutu aprobarea adunării generale a Asociațiunii. Constituirea despărțemintulu precum și întregu cuprinsulu protocoletoru subșternute se iaă cu aprobare la cunoscintă și se mulțumesc dlu protopopu Vasile Damianu pentru ostenela ce și-a luat în interesulu Asociațiunii.

Nr. 110. Direcțiunea despărțemintulu XXVI (Reghinu) alu Asociațiunii transilvane prin hârtia dto 2 Iulie a. c. subșterne spre revisuire protocolul adunării generale a despărțemintulu dela 22 Iunie a. c. dimpreună și suma de 92 fl. intrată din taxe de pe la membri ordinari din despărțemintu ;

Din protocolul subșternut se vede:

a) că sa cetit și luat la cunoștință raportul subcomitetului și al cassarului către adunarea generală și subcomitetului s'a dat absolutorul cerut;

b) s'a înscris 2 membri noi ordinari și 2 membri ajutători, erau 15 membri vechi au solvit taxele restante; taxele intrate dela membrii ajutători se rețin pentru trebuințele despărțământului;

c) s'a decis, ca subcomitetul să stăruie, ca fondurile despărțământului să se transpună despărțământului spre manipulare și administrare, încâtă nu ar fi în contradicere cu regulamentele Asociațiunii;

d) s'a reconstituit subcomitetul pe un nou period de 3 ani, aleși fiind: 1. Director: dl. Patriciu P. Barbă; 2. membrii ordinari în subcomitet: dnii Dr. Absolon Todea cassar, Sever Barbă secretar, Galacteon Șagău, Petru Uilăcan, Marcu Cetățenu, Dr. Alexandru Ceușanu, Dr. Ciril Vulcan, Alexandru Têrnoven, George Major, Michail Orbonaș, Ioan Popescu; 3. membrii suplenți: dnii Eugeni Marinoviciu și Iosif Popescu;

e) că sa stabilit budgetul pro 1892 preliminarându-se însă numai eşitele cu suma totală de 145 fl. v., a. și anume 100 fl. pentru procurarea de cărți scolare pe sêma școlilor mai lipsite din despărțământ, 40 fl. pentru premiarea a doi învățători și 5 fl. pentru lipsele despărțământului. (Ex. Nr. 213/1891).

— Se adeverese primirea sumei de 92 fl. v. a., care sumă s'a transpus la cassa Asociațiunii spre contare în regulă. Membrii noi vor primi diploma îndată ce vor fi obținut aprobarea adunării generale a Asociațiunii.

Ce privește concludul adunării relativ la manipularea și administrarea fondurilor din despărțământ prin despărțământ, comitetul nu se pôte abate dela concludul său dto 24 Septembrie 1890. Nr. prot. 122, cu atât mai vêrtos nu, căci, după cum se arată în considerantele acelu conclud, comitetul stă pe bazele regulamentelor Asociațiunii.

Budgetul stabil, pro 1892 se va putè revisui și încuviința, numai după ce i-se va fi arătat acestui comitet și preliminarul intratelor.

Reconstruirea subcomitetului precum și celelalte părți ale protocolului subșternut servesc spre știință.

Nr. 111. Secretarul II presentă lucrările intrate la *concursul literar* dto 29 Decembre 1890 Nr. 292, și anume:

1. *Concurs deschis*: o colecțiune de poezii populare inedite, de *Dănilă Aluasiu*, absolvent de studiile gimnasiale din Sebeșul de sus. (Ex. Nr. 56/1891).

2. Ună tractatŭ istoricŭ fără titulă, purtândŭ motto :

„Miŭ de miŭ de ani d'arŭ trece
De amarŭ ŝi de nevoi,
N'arŭ putea ca să űnece
Suvenirile din noi;
Căci strămoŝii din morminte
Nóptea 'n visă (?) ne ŝoptescŭ,
ŝ'olorŭ ŝópte rĕmânŭ sfinte
La poporulŭ românescŭ“. *Sion* (Ex. Nr. 95/1891).

3. O lucrare din economiă fără titulă, purtândŭ motto :

„Gutta cavat lapidem, non vi, sed saepe cadendo,
„Si homo fit doctus, non vi, sed saepe studendo“! (Ex. Numĕrulŭ 153/1891).

4. O colecűiune de poveŝti ardelenesci, purtândŭ motto :

„De n'ar fi poveŝtile
Cum arŭ trece noptile,
Noptile ŝi iernile“?

5. O lucrare întitulată „Higiena copilului dela nascere până la anulŭ alŭ 7-lea alŭ etăűii“ cu motto :

„Sănĕtatea copilului este fericirea lui, bucuria familiei ŝi viitorulŭ naűiuneii“. (Ex. Nr. 160/1891).

6. O lucrare întitulată: „Higiena copilului dela nascere până la anulŭ alŭ 7-lea alŭ etăűii purtândŭ motto :

„Arborele 'lŭ plantămŭ pentru viitorŭ“. (Ex. Nr. 177/1891).

7. O colecűiune de poveŝti populare, versuri ŝi colinde la Crăciunŭ, Bobotéză ŝi Sân-Văsiŭ, hori, doine ŝi balade, descăntece ŝi vrăjiturŭ, chiuiturŭ ŝi varie purtândŭ motto :

„Tacŭ române ŝi 'nghitesc(e)
ŝi tóte le suferesc(e),
Că nu dórme Dumneđeŭ
'Ţi-a da bene(?) după rĕu! (Ex. Nr. 182/1891).

8. O colecűiune de colinde, colăcărite, cânturŭ, strigăturŭ, proverbe ŝi ghicitorŭ mai însemnate purtândŭ motto :

„Arma nóstră să ne fie:
Cânturile ce răpescŭ,
Musică ŝi poesie
Cu profumulŭ lorŭ cerescu“!

9. O colecțiune de povești, purtându motto :

„Poveștile parte prin popularitatea lor, parte prin ființa lor internă sînt destinate a cuprinde credința curată a unui conceptu naiv despre lume, ele nutresc imediat, ca laptele blînd și plăcut, sîu ca miera, dulce și sațios fără să îngreioizeze“. Frații Grimm. (Ex. Nr. 197/1891).

— În scopul esaminării lucrărilor intrate la concursul literar se exmite o comisiune din sinul comitetului în persoanele membrilor : Dr. Il. Pușcariu, vice-preș., Z. Boiu, I. Popescu, I. V. Russu și Dr. I. Crișan. Încațu comisiunea exmisă va afla de lipsă întregirea sa prin membri externi, va face la timpul sîu propunerii comitetului.

Nr. 112. Aș intratŭ la comitetŭ taxe dela membrii : Radicŭ Stefanŭ în Hațegŭ 10 fl. pro 1890/1; Bogdanŭ George în Bradu 6 fl. pro 1891; Boneu Vasilie în Bradŭ 1 fl. 25 cr. pro 1891; Părau George în Bradŭ 5 fl. pro 1891; Ioanŭ Ghermanŭ în Bradŭ 5 fl. pro 1891; Stefanŭ Albu în Bradŭ 5 fl. pro 1891; Ioanŭ Rusu în Bradŭ 5 fl. pro 1890; Vasile Damianŭ în Bradu 5 fl. pro 1891; Costinŭ Constantinŭ în Bradŭ 5 fl. pro 1890; Iosifŭ Popescu în Reghinŭ 6 fl. pro 1891; Butnarŭ Ioanŭ în Petelea 6 fl. pro 1891; Eugeniu Crișanŭ în Reghinŭ 5 fl. pro 1891; Marinovicŭ Ecaterina în Reghinŭ 5 fl. pro 1891; Todea Sabina în Reghinŭ 5 fl. pro 1891; Dr. Ceușanŭ Alexandru în Reghinŭ 5 fl. pro 1891, Dr. Vulcanŭ Cirilŭ în Reghinŭ 5 fl. pro 1891; Uilăcanŭ Petru în Reghinŭ 5 fl. pro 1891; Marinovicŭ Eugeniu în Reghinŭ 5 fl. pro 1891; Barbu Severŭ în Reghinŭ 5 fl. pro 1891; Neagoșŭ Petru în Deda 5 fl. pro 1891; Leo Popescu în Deda 5 fl. pro 1891; Iosifŭ Fincu în Deda 5 fl. pro 1891; Racotianŭ Ioanŭ în Ibănești 5 fl. pro 1891; Alexandru Têrnovenŭ în Hodacŭ 5 fl. pro 1891; Urzicênŭ Ioanŭ în Recașŭ 5 fl. pro 1891, Demetriu Oltênŭ în Morăreni 5 fl. pro 1891; Demetriŭ Lupŭ în Hodacŭ 5 fl. pro 1891.

-- Spre sciință.

Sibiŭ, d. u. s.

G. Barițiu m. p.
președinte.

Dr. Ioanŭ Crișianŭ m. p.
secretarŭ II.

Verificarea acestu procesŭ verbalŭ se încrede d-lorŭ : Ioanŭ Hannia, Ioanŭ V. Russu, Ioanŭ Popescu.

S'a cetitŭ și verificatŭ. Sibiŭ în 6 Iunie n. 1891.

Ioanŭ Hannia m. p.

I. V. Russu m. p.

Ioanŭ Popescu m. p.

Nr. 199/1891.

Convocare.

În conformitate cu prescriesele §§.-lor 14 și 21 din statutele Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român și precum și cu concludul comitetului de dto 4 Iulie a. c. Nr. prot. 100 *adunarea generală pentru anulul curentul se convocă prin acēsta în opidulul Hațegul pe 4/16 Augustul și țilele următore:*

Aducēndul acēsta la cunoscința publică, invitămul pe toțli membrul Asociațiunii a lua parte în numērul cātul māl mare la ședințele adunărul care astădată va fi însoțitā și de o esposițiune modestā de manufacturil române, de produse economice și de alte obiecte.

Sibiiul, în 6 Iulie 1891.

Pentru comitetul Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului românul.

George Barițiu m. p.,
președinte.

Dr. I. Crișianul m. p.,
secretarul II.

CONTRIBUIRIL LA FONDULUL ÎNTRU MEMORIA REPOSAȚILORUL.

Dela familia Cosma, în Sibiiul 15 fl.; Ioanul Hannia, directorul seminarialul în Sibiiul 10 fl.; „Muntēna“ societate de creditul în Ofenbaia 10 fl.; Dr. Avramul Tincu în Orăștie 15 fl.; „Furnica“ societate de creditul în Făgărașul 20 fl.; „Sylvania“ societate de creditul în Șimleu 20 fl.; Funcționariil institutului „Albina“ în Sibiiul 15 fl.; I. Lințul în Caransebeșul 2 fl.; Reuniunea femeilorul române din Sibiiul 22 fl.; Familia Dr. I. Moga în Sibiiul 5 fl.; A. Cimponeriu, jude reg. de tablă în Sibiiul 5 fl.; Dr. N. Vecerdea avocatul în Sibiiul 5 fl.; Nicolaul Ivanul, redactorul în Sibiiul 5 fl.; Dr. Remusul Rosca, secret. cons., 3 fl.; Nicanorul Frateșul, protosincelul 5 fl.; Helena Petrașcu, directoră în Sibiiul 5 fl.; Ecselenția Sa Archiepiscopulul și Metropolitul Romanulul 15 fl.; I. Petricul protopopul în Brașovul 5 fl.; A. Pecurarul, protopopul în Ilia 5 fl.; Familia Moga din Săscioril 30 fl.; A. Cimponeriu, jude reg. de tablă în Sibiiul 5 fl.; I. Popescu, profesorul în Sibiiul 5 fl.; Dr. N. Vecerdea, avocatul în Sibiiul 5 fl.; Helena Petrașcu, directoră în Sibiiul 5 fl.; I. G. Popul, avocatul în Sibiiul 10 fl.; Funcționariil institutului „Albina“ 15 fl.; Leontinul Simonescu, în Sibiiul 5 fl.; Iosiful St. Șulutul, jude reg. în pens., 10 fl. Suma 277 fl.

178/1891

CONCURSŪ.

Pentru anul scolastic 1891/2 sântu a se ocupa 14 stipendii à fl. 50, menite pentru eleve de părinți măi lipsiți de mijloce, care voru fi adăpostite în internatulū împreunată cu școla civilă de fete a Asociațiunii transilvane. Zece (10) din aceste stipendii s'au creatū din suma de 500 fl. v. a. votată Asociațiunii transilvane în scopulū arătatū de onorata adunare generală din anulū acesta a institutulū de creditū și economii „Albina“ în Sibiiū, ear patru (4) din suma de 200 fl. donată Asociațiunii, după cum arată concludsulū comitetulū subsemnatū dela 20 Iunie a. c. Nr. prot. 89, de dlū Dr. Aureliū Maniū, notarū publicū reg. în Oravița.

Pentru ocuparea acestorū stipendii se escrie concursū, cu terminulū până la 1 Augustū n. 1891.

Cererile aū a se înainta „Comitetulū Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū în Sibiiū“; la acelea sântu a se aclude:

a) carte de botezū în originalū s'au în copii legalisată;

b) testimoniulū scolasticū de pe semestrulū II alū anulū scolasticū 1890—1891.

c) Atestatū despre condițiunea și starea materială a părințilorū.

Sibiiū, din ședința comitetulū Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū, ținută la 20 Iunie 1891.

George Barițiū m. p.,
președinte.

Dr. I. Crișianū m. p.,
secretarū II.

Nr. 178/1891.

CONCURSŪ.

Pentru ocuparea cu 1 Septemvrie n. a. c. a unū postū de învățatorū pentru „Istoriă și Geografie“ ca studii principale la școla civilă de fete cu internatū a „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū, prin acēsta se escrie concursū.

Doritorii de a ocupa postulū amintitū au se presente următoarele documente:

a) atestatū de botezū;

b) documentū despre cualificațiunea cerută prin legea statulū (§. 103 a art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învățatori la școlā civilā;

c) o aretare în scrisū despre studiile pregătitoare și despre ocupațiunea de până acum;

d) aretarea specialității pentru care sântū pregătiți cu deosebire, și

e) fiindū limba română limba de propunere, se dovedescā că posedū perfectū limba română în vorbire și în scriere.

Concurenții cari vorū dovedi aptitudine specială în privința cunōscerii limbei germāne, vorū avea preferință între cei altfelū cu pregătiri egale.

Concurentul care va fi ales învățător se obligă a lucra până la maximul de 30 ore pe săptămână.

Cu postul, ce e a se ocupa, sîntu împreunate următoarele beneficii:

Pentru timpul, în care va funcționa în calitate de învățător ordinar provisor, alesul va primi salar anual de 700 fl. și 100 fl. v. a., bani de cuartir; trecîndu în definitiv, acela va primi salar anual 900 fl. și 200 fl. v. a., bani de cuartir și totu la cinci ani de serviciu câte 100 fl. adausu cuineinalu la salar. Numêrul cuineinaliilor e fixat cu 5.

Concursele însoțite de documentele numite mai sus să se presente *subsemnatului comitetu până la 1 Augustu n. 1891.*

Din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 20 Iunie 1891.

George Barițiu m. p.,
președinte.

Dr. I. Crișianu m. p.,
secretar II.

Nr. 178/1891.

CONCURSŪ.

La internatul împreunat cu școla civilă de fete a Asociațiunii transilvane e a se ocupa cu 1 Septembrie n. 1891 postul de guvernantă pe lângă o remunerațiune anuală de 200 fl. v. a. și întrêga întreținere (viptu, locuința, încălđit, luminat, spălat).

Doritorele de a ocupa acestu post voru avea mai alesu sê porțe de grijă de elevele interne în privința ocupațiunilor în orele afară de lecțiuni în sala de studiu și conversație, în dormitor și refectoriu, conformu instrucțiunilor usitate la internatele mai de frunte, care există pentru tinerimea de sexulu femeiescu.

Concursele însoțite de:

- a) carte de botez;
- b) testimoniulu despre studiile pregătitoare;
- c) o aretare în scrisu despre ocupațiunea de până acum.
- d) o adeverință, că concurenta cunósce deplinu limba română în vorbire și în scriere, precum și limba germănu s'au cea maghiară să se presente subsemnatului comitetu până la 1 Augustu n. 1891.

Din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 20 Iunie 1891.

George Barițiu m. p.,
președinte.

Dr. I. Crișianu m. p.,
secretar II.